

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет іноземних мов

Кафедра германського, загального і порівняльного мовознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

обов'язкова дисципліна

Освітньо-професійна програма

Англійська мова і література та друга іноземна мова

Спеціальність: 035 Філологія (германські мови та літератури (переклад включно)

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Факультет іноземних мов

Мова навчання: українська

Розробник: Ю.Є.Кійко, доктор філологічних наук, професор, доцент кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства

Профайл викладача: <http://deutsch.chnu.edu.ua>

Контактний тел.: 067-9579937

E-mail: y.kiyko@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=244

Консультації Онлайн-консультації: за домовленістю

Очні консультації: за графіком консультацій

2021-2022 н.р.

1. Анотація дисципліни

Курс „Загальне мовознавство” є фундаментальною навчальною дисципліною при професійній підготовці майбутніх магістрів-філологів. Курс систематизує і доповнює фахові знання студентів-магістрантів у лінгвістичній царині знань, які необхідні магістрантам при підготовці кваліфікаційних робіт. Він охоплює такі ключові питання мовознавства: походження, структура та закономірності розвитку мови як засобу комунікації, методи дослідження мовного матеріалу, історія розвитку мовознавчої думки.

2. Мета навчальної дисципліни:

Мета курсу „Загальне мовознавство” – поглиблення й узагальнення фахових знань магістрантів з теорії, методології та історії мовознавства, підвищення рівня лінгвістичної підготовки та формування навичок комплексного лінгвістичного аналізу при виконанні кваліфікаційних робіт.

3. Завдання

Сформувані у студентів:

ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

4. Пререквізити

Вступ до мовознавства, Вступ до спецфілології, Лексикологія, Стилїстика, Теоретична граматика, Історія мови.

5. Результати навчання

ПРН 7. Аналізувати, порівнювати і класифікувати різні напрями і школи в лінгвістиці.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації).

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

6. Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №10 від 28 жовтня 2019 року)» та згідно рішення кафедри германського, загального і порівняльного мовознавства про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №10 від 29.10.2020), під час проходження цього курсу визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням:

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;

- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;

- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;

- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті: тренінги, освітні й практичні курси, семінари й вебінари, літні / зимові школи тощо.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни: ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО												
Форма навчання	Рік	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	4	90	2	30				60		іспит
Заочна	1	2	4	90	2	8				82		іспит

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Теорія мовознавства												
Тема 1. Наука про мову. Знакова природа мови	6	2				4	6					6
Тема 2. Мова і мислення. Мова і мовлення	6	2				4	6	1				5
Тема 3. Структура і система мови	6	2				4	6	1				5
Тема 4. Фонологічна система мови	6	2				4	6	1				5
Тема 5. Граматична система мови	6	2				4	6	1				5
Тема 6. Лексико-семантична система мови	6	2				4	6					6
Тема 7. Мова і суспільство. Розвиток мови	9	3				6	9					9
Разом за змістовим модулем 1	45	15				30	45	4				41
Змістовий модуль 2. Методи й історія мовознавства												
Тема 8. Методи дослідження мови	6	2				4	6	1				5
Тема 9. Історія лінгвістичної	8	2				6	8	1				7

думки до XIX ст											
Тема 10. Лінгвістична думка в XIX ст	8	2			6	8	1				7
Тема 11. Лінгвістична думка в кінці XIX ст. на початку XX ст.	8	3			5	8	1				7
Тема 12. Структуралізм і генеративізм	8	4			4	8					8
Тема 13. Мовознавство на сучасному етапі	7	2			5	7					7
Разом за змістовим модулем 2	45	15			30	45	4				41
Усього годин	90	30			60	90	8				82

3.2.1. Зміст самостійної роботи

№	Назва теми	Год. д/з
1	Вивчити специфіку мовного знака і своєрідність мови як знакової системи. Питання норми в мові.	2/3
2	Вивчити типологію знаків за Ч. Пірсом і Ч. Моррісом	2/3
3	Вивчити розбіжності мови і мовлення у різних лінгвістичних підходах	2/3
4	Вивчити питання співвідношення понять мова і мислення, психофізичні основи їх зв'язку	2/3
5	Вивчити типи мислення	2/3
6	Вивчити підходи щодо мовного знака в лінгвістиці	2/3
5	Вивчити питання системності в мові, її структуру та відношення	2/3
6	Вивчити терміни фонетичної системи мови	2/3
7	Ознайомитися з фонетичними школами	2/3
8	Вивчити терміни граматичної системи мови	2/3
9	Вивчити різні підходи до класифікації частин мови	2/3
10	Вивчити терміни лексико-семантичної системи мови	2/3
11	Вивчити терміносистеми проміжних рівнів мови	2/3
12	Підготувати виступ до теми мова і суспільство	2/3
13	Вивчити підходи до розвитку мови, причини мовних змін	2/3
14	Вивчити питання зв'язку мови і суспільства,	2/3
15	Підготувати виступ на питання зв'язку мови і культури	2/3
16	Вивчити вихідні прийоми наукового аналізу мовного матеріалу (індукція, дедукція, гіпотеза, аналіз, синтез)	2/3
17	Ознайомитися з лінгвістичними методами	2/3
18	Ознайомитися з інліійською, китайською та арабською лінгвістичною традиціями	2/3
19	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами в Давній Греції та Римі	2/3
20	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами Середньовіччя	2/3
21	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами В. фон Гумбольдта	2/3
22	Ознайомитися з натуралістичним поглядом у мовознавстві	2/3
23	Ознайомитися з психологічним поглядом у мовознавстві	2/2
24	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами молодогограматиків	2/2
25	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами Казанської школи	2/2
26	Ознайомитися з лінгвістичними поглядами структуралізму та його	2/2

	критикою	
27	Ознайомитися з мовознавством у колишньому СРСР та Україні	2/2
28	Ознайомитися з генеративним напрямом у мовознавстві	2/2
29	Ознайомитися з новітніми напрямками в мовознавстві	2/2
30	Підготувати виступ-презентацію з методології чи історії лінгвістичної думки (<i>тема за вибором</i>)	2/2
	Усього	60/82

Інформаційні ресурси для виконання самостійної роботи

1. Кійко Ю.Є. Курс «Загальне мовознавство: програма курсу, методичні рекомендації» на платформі Moodle: moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=244
2. Кочерган М.П. Загальне мовознавство. 3-є вид. К.: Академія, 2010.
3. Кійко Ю.Є. Загальне мовознавство: практикум. Чернівці: ЧНУ, 2021.

Технічне та програмне забезпечення

Очна форма: навчальна аудиторія з дошкою, підручник, практикум, комп'ютер, колонки, відеопроєктор, мережа Інтернет, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Дистанційна форма: комп'ютер, відеокамера, мікрофон, мережа Інтернет, відеозв'язок на платформі Zoom / Google Meet, Інтернет-сторінка дисципліни на платформі Moodle.

Політика курсу

Відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>).

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна/письмова (тестування, презентація, реферат) відповідь студента. Форма підсумкового контролю іспит.

Засоби оцінювання:

модульні тести – макс. 30 балів

реферати / презентації на задану тему – макс. 10 балів

Критерії оцінювання видів робіт:

Модульні тести складаються з 30 питань, які оцінюються в 1 бал за правильну відповідь.

Презентація / реферат оцінюється в макс. 10 балів за такими критеріями:

10-9 балів – студент вичерпно висвітлює питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади;

8-7 – студент достатньо повно висвітлює питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

6-5 – студент неповно висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

4-3 – студент частково і недостатньо висвітлює питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

2-1 – студент частково і недостатньо висвітлює питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; відповідь має велику кількість значних помилок.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за два модулі (модульні тести) і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену, екзаменаційний тест).

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить 40 балів: 10 балів за презентацію-виступ на задану тему і 30 балів за три питання екзаменаційного білету (або контрольний тест на 40 балів). Відповіді на питання в кожному з екзаменаційних білетів передбачають демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання:

10-9 балів – студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;

8-7 – студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;

6-5 – студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;

4-3 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;

2-1 – студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне опитування та самостійна робота													Іспит	Сума
Змістовий модуль №1							Змістовий модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	40	100

5. Рекомендована література

Базова:

- Кочерган М.П. Загальне мовознавство. 3-є вид. К.: Академія, 2010.
- Кійко Ю.С. Курс «Загальне мовознавство: програма курсу, методичні рекомендації» на платформі Moodle: moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=244
- Kiyko Y. Medientexte aus fraktaltheoretischer Perspektive: deutsch-ukrainische Kontraste. Berlin: Peter Lang, 2020.
- Kramsky J. Papers in General Linguistics. Berlin/Boston: de Gruyter, 2019.
- Malmberg B. Readings in Modern Linguistics: An Anthology. Berlin/Boston: de Gruyter, 2019.

Додаткова література:

- Бережняк В.М. Загальне мовознавство: хрестоматія. Ніжин: Вид-во НДУ ім. М. Гоголя, 2011.
- Бондаренко І., Комарницька Т. Актуальні напрями і проблеми сучасної лінгвістики. К.: Вид. дім Дмитра Бураго, 2014.
- Вусик Г., Нікішина Т. Загальне мовознавство: [навч.-метод. посіб.]. Бердянськ: Ткачук О.В. [вид.], 2016.
- Голянич М.І., Стефурак Р.І., Бабій І.О. [Словник лінгвістичних термінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія](#) / за редакцією М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімик, 2011.
- Загнітко А. Мовознавство: загальне мовознавство: посібник. Вінниця: Твори, 2019.
- Історія українського мовознавства / Оксана Ніка. Київ: Освіта України (Маслаков Р. О.), 2017.
- Кійко Ю.С. Загальне мовознавство: практикум. Чернівці: ЧНУ, 2021.
- Кійко Ю.С. Фрактальне моделювання інформаційної структури медіатекстів. Чернівці: Технодрук, 2018.
- Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи. К.: Логос, 2010.
- Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010.
- Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Черкаси, 2017.
- Федорова Л.М. Вступ до мовознавства: навч. посіб. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2021.
- Dabrowska E., Dagmar D. Cognitive Linguistics - Key Topics. Berlin: de Gruyter, 2019.
- Kramsky J. Papers in General Linguistics. Berlin/Boston: de Gruyter, 2019.
- Kortmann B. English Linguistics: Essentials. Stuttgart: Metzler, 2020.
- Linguistics studies. Paradigm shift & modern linguistic thought / О. Ilchenko, N. Kramar, N. Kravchenko. Київ: Видавниче п-во "Едельвейс", 2021.
- Research methods in linguistics / О. Ilchenko, N. Kravchenko, N. Kramar. Київ: Видавниче п-во "Едельвейс", 2021.
- Philosophy of language and new trends in translation studies and linguistics: collective monogr. / [N. V. Chendey et al.]. Lviv; Toruń: Liha-Pres, 2019.
- Kortmann B. English Linguistics: Essentials. Stuttgart: Metzler, 2020.

6. Інформаційні ресурси

1. [Тексти з мовознавства](#)
2. [The Linguist List](#), a global online linguistics community with news and information updated daily
3. [Glottopedia](#), MediaWiki-based encyclopedia of linguistics, under construction